

**ŚRODOWISKO
PRAWNO - FINANSOWE
W KTÓRYM DZIAŁAJĄ
PODMIOTY
EKONOMII SPOŁECZNEJ**

**Analiza prawno-finansowa
wg stanu prawnego na dzień 1 stycznia 2008 roku**

PROJEKT

**Autorka:
Ewa Grzejszczyk
Doradca podatkowy nr 09778**

SPIS TREŚCI

BIBLIOGRAFIA

WYKAZ SKRÓTÓW

ZAKRES ANALIZY

PODSUMOWANIE

ROZDZIAŁ I Opis sektora finansów publicznych

- I. Wybrane regulacje prawne
- II. Formy organizacyjno-prawne
- III. Wybrane zasady gospodarki finansowej

ROZDZIAŁ II Zadania publiczne sektora finansów publicznych

- I. Zadania samorządowe (JST)
- II. Zadania państwowe

ROZDZIAŁ III Dochody i wydatki budżetu państwa

- I. Ogólne ramy prawne
- II. Dochody budżetu państwa
- III. Wydatki budżetu państwa

ROZDZIAŁ IV Dochody i wydatki JST

- I. Ogólne ramy prawne
- II. Dochody budżetu państwa
- III. Wydatki budżetu państwa

ROZDZIAŁ V Podział dochodów z ceł i podatków

- I. Zasady konstytucyjne
- II. Podatki dochodowe (CIT & PIT)
- III. Pozostałe podatki i cła

BIBLIOGRAFIA

1. J.Hausner, N.Laurisz, S. Mazur „Przedsiębiorstwo społeczne – konceptualizacja”, opracowanie wykonane w ramach projektu „W poszukiwaniu polskiego modelu ekonomii społecznej”, Warszawa 2006
2. E.Ruśkowski (praca zbiorowa pod redakcją) „Finanse publiczne i prawo finansowe”, Wydanie I, Warszawa 2000;
3. H. Izdebski, M. Małek „Formy prawne podejmowania i prowadzenia działalności służącej realizacji celów społecznie użytecznych poza sektorem finansów publicznych, w szczególności w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych, w świetle idei ekonomii społecznej i obowiązującego stanu prawnego”, opracowanie wykonane na zlecenie Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce, Warszawa 2005
4. W. Skrzydło „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz”, Wydanie I, Zakamycze 2002

WYKAZ SKRÓTÓW

JST – jednostki samorządu terytorialnego: gminy, powiaty i województwa

UDochJST - ustawa z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U.03.203.1966 z późniejszymi zmianami)

UFinPub - ustawa z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz.U.05.249.2104 z późniejszymi zmianami)

USamGm - ustawa z 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym

USamPow - ustawa z dnia 5 czerwca 1995 roku o samorządzie powiatowym

USamWoj - ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie wojewódzkim

UGospKom - ustawa z dnia 20 grudnia 1996 roku o gospodarce komunalnej (Dz.U.97.9.43 z późniejszymi zmianami)

UWypZyskSP - ustawa z dnia 1 grudnia 1995 roku o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (Dz.U.95.154.792 z późniejszymi zmianami)

UPP - ustawa z dnia 25 września 1981 roku o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U.02.112.981 z późniejszymi zmianami)

UGospFinPP - ustawa z dnia 31 stycznia 1989 roku o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz.U.92.6.27 j.t. z późniejszymi zmianami),

ZAKRES ANALIZY

Zgodnie z przyjętym zakresem, analiza niniejsza dotyczy następujących zagadnień:

1) Analiza polskiego systemu finansów publicznych w kontekście struktury transferu środków pieniężnych pomiędzy sektorami gospodarki (sektor publiczny państwowy i samorządowy oraz sektor prywatny) obejmująca następujące kwestie:

- a) opis sektora finansów publicznych (sektor państwowy i samorządowy);
- b) kategorie zadań publicznych sektora finansów publicznych (sektor państwowy i samorządowy);
- c) opis dochodów i wydatków sektora państwowego ze szczególnym uwzględnieniem budżetu państwa;
- d) opis dochodów i wydatków sektora samorządowego ze szczególnym uwzględnieniem budżetu jednostek samorządu terytorialnego;

2) Analiza polskiego systemu podatkowego w kontekście struktury transferu środków pieniężnych pomiędzy sektorami gospodarki (sektor publiczny państwowy i samorządowy oraz sektor prywatny) - podział dochodów z tytułu ceł, podatków i opłat pomiędzy budżet państwa i jednostki samorządu terytorialnego.

PODSUMOWANIE

I. Dochody Budżetu Państwa

Budżet Państwa

Środki generowane przez działalność sektora rządowego
--

dochody pobierane przez państwowe JB

nadwyżki środków i zyski państwowych ZB oraz GPJB

wpłaty z zysku PP oraz jednoosobowych spółek Skarbu Państwa

wpłaty z zysku NBP

dochody z majątku SP (z najmu, dzierżawy, sprzedaży)

odsetki od lokat, pożyczek

Cła, podatki i opłaty

Środki otrzymywane bezzwrotnie

środki z budżetu UE

środki zagraniczne niepodlegające zwrotowi

spadki, zapisy i darowizny na rzecz Skarbu Państwa

II. Dochody Jednostek Samorządu Terytorialnego

Budżet JST

Środki generowane przez działalność sektora samorządowego

nadwyżki środków i zyski samorządowych ZB oraz GPJB

wpłaty z zysku spółek JST

dochody pobierane przez samorządowe JB

dochody z majątku JST (z najmu, dzierżawy, sprzedaży)

odsetki od lokat, pożyczek

5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań zleconych

Cła, podatki i opłaty

(w tym część równoważąca / regionalna subwencji ogólnej)

Środki otrzymywane bezzwrotnie

część wyrównawcza i oświatowa subwencji ogólnej z Budżetu Państwa;

dotacje & subwencje z Budżetu Państwa

spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST

III. Podział dochodów własnych JST pomiędzy gminy, powiaty i województwa

Kategoria dochodu	Gmina	Powiat	Województwo
wpływy z podatków	od nieruchomości, rolnego & leśnego, od środków transportowych, PIT w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych	x	x
wpływy z opłat	skarbowej, targowej, miejscowej, uzdrowskiej, od posiadania psów, eksploatacyjnej	-	-
udział w podatku CIT	6,71%	1,40%	14,00%
udział w podatku PIT	39,34%	10,25%	1,60%
dochody uzyskiwane przez JB, wpłaty od ZB i GPJB	x	x	x
dochody z majątku własnego	x	x	x
spadki, zapisy i darowizny	x	x	x
dochody z określonych kar pieniężnych i grzywien	x	x	x
5,0 % dochodów w związku z realizacją zadań zleconych	x	x	x
odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności, odsetki od środków finansowych na rachunkach bankowych	x	x	x

IV. Podział subwencji ogólnej dla JST

	Gmina	Powiat	Województwo
Część wyrównawcza	$G < 92\% G_g$	$P < P_p$ (dodatkowa część dla powiatów o wyższym bezrobociu)	$W < W_w$
Część równoważąca / regionalna w przypadku województw	Redystrybucja od gmin, w których $G > 150\% G_g$ do gmin ponoszących wyższe przeciętne wydatki na dodatki mieszkaniowe (75%) oraz gmin uzyskujących niższe wpływy z podatku PIT, rolnego i leśnego	Redystrybucja od powiatów, w których $P > 110\% P_p$ do powiatów o niższym P wg proporcji wydatków na rodziny zastępcze (9%), powiaty, w których nie działa powiatowy urząd pracy (7%), powiaty o dłuższych niż przeciętne drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych na mieszkańca (60%), o niższych niż przeciętne planowanych dochodach (24%)	Redystrybucja od województw, w których $W > 170\% W_w$ do województw o wyższej stopie bezrobocia (20%), o dłuższych niż przeciętne drogach wojewódzkich na mieszkańca (40%), wg proporcji wydatków na regionalne przewozy kolejowe (15%); spełniających inne kryteria (15%)
Część oświatowa	x	x	x

V. Podział dochodów z ceł, podatków i opłat pomiędzy Budżet Państwa i JST

Rodzaj podatku	Gmina	Powiat	Województwo	Budżet Państwa
Podatek VAT	-	-	-	+
Podatek akcyzowy	-	-	-	+
Podatek CIT	6,71 %	1,40%	14,00%	77,89%
Podatek PIT	39,34%	10,25%	1,60%	48,81%
Podatek PIT w formie ryczałtu	+	-	-	-
Podatki lokalne (od nieruchomości, od środków transportowych, od posiadania psów)	+	-	-	-
Podatek rolny	+	-	-	-
Podatek leśny	+	-	-	-
Podatek od spadków i darowizn	+	-	-	-
Podatek od czynności cywilnoprawnych	+	-	-	-
Opłata skarbową	+	-	-	-
Opłaty lokalne (targowa, miejscowa, uzdrowiskowa)	+	-	-	-
Cła	-	-	-	+

ROZDZIAŁ I

OPIS SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH

I. Wybrane regulacje prawne dotyczące sektora finansów publicznych

1. Zakres sektora finansów publicznych

Zgodnie z UFinPub, sektor finansów publicznych tworzą:

- 1) w ramach podsektora rządowego:
 - a) organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały (szczegółowa klasyfikacja w Rozdziale II poniżej);
 - b) Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne;
 - c) jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych;
 - d) państwowe fundusze celowe;
 - e) państwowe uczelnie publiczne;
 - f) państwowe jednostki badawczo-rozwojowe;
 - g) państwowe samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej;
 - h) państwowe instytucje kultury;
 - i) Narodowy Fundusz Zdrowia;
 - j) inne państwowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest organ administracji rządowej albo inna jednostka zaliczana do podsektora rządowego;
- 2) w ramach podsektora samorządowego:
 - a) gminy, powiaty i samorząd województwa, zwane dalej "jednostkami samorządu terytorialnego", oraz ich związki;
 - b) samorządowe jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych;
 - c) samorządowe fundusze celowe;

- d) samorządowe samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej;
 - e) samorządowe instytucje kultury;
 - f) inne samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego;
- 3) w ramach podsektora ubezpieczeń społecznych:
- a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
 - b) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
 - c) fundusze zarządzane przez ZUS i KRUS

2. Procesy ekonomiczne w sektorze finansów publicznych i środki publiczne

Zgodnie z UFinPub, finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności:

- 1) gromadzenie dochodów i przychodów publicznych;
- 2) wydatkowanie środków publicznych;
- 3) finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa;
- 4) finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- 5) zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne;
- 6) zarządzanie środkami publicznymi;
- 7) zarządzanie długiem publicznym;
- 8) rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Środkami publicznymi są:

1) dochody publiczne obejmujące:

- a) daniny publiczne, do których zalicza się: podatki, składki, opłaty oraz inne świadczenia pieniężne, których obowiązek ponoszenia na rzecz państwa, jednostek samorządu terytorialnego, funduszy celowych oraz innych jednostek sektora finansów publicznych wynika z odrębnych ustaw niż ustawa budżetowa;
- b) inne dochody należne, na podstawie odrębnych ustaw, budżetowi państwa, jednostkom samorządu terytorialnego oraz innym jednostkom sektora finansów publicznych;
- c) wpływy ze sprzedaży wyrobów i usług świadczonych przez jednostki sektora finansów publicznych;

- d) dochody z mienia jednostek sektora finansów publicznych (w szczególności: wpływy z umów najmu, dzierżawy, odsetki od środków na rachunkach bankowych, odsetki od udzielonych pożyczek i od posiadanych papierów wartościowych, dywidendy z tytułu posiadanych praw majątkowych);
 - e) spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej na rzecz jednostek sektora finansów publicznych;
 - f) odszkodowania należne jednostkom sektora finansów publicznych;
 - g) kwoty uzyskane przez jednostki sektora finansów publicznych z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji;
 - h) dochody ze sprzedaży majątku, rzeczy i praw,;
 - i) inne dochody należne jednostkom sektora finansów publicznych określone w odrębnych przepisach lub umowach międzynarodowych.
- 2) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz z innych źródeł zagranicznych¹;
- 3) przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych pochodzące:
- a) ze sprzedaży papierów wartościowych oraz z innych operacji finansowych,
 - b) z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego,
 - c) ze spłat pożyczek udzielonych ze środków publicznych,
 - d) z otrzymanych pożyczek i kredytów;
- 4) przychody jednostek sektora finansów publicznych pochodzące z prowadzonej przez nie działalności oraz pochodzące z innych źródeł.

¹ Do środków tych zaliczane są w szczególności: (1) środki pochodzące z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rybołówstwa; (2) środki Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej "Sekcja Gwarancji", Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich; (3) niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA): Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarskiego Mechanizmu Finansowego.

3. Przeznaczenie środków publicznych

Zgodnie z UFinPub, środki publiczne przeznacza się na:

- 1) wydatki publiczne;
- 2) rozchody publiczne (w tym na rozchody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego) obejmujące: spłaty otrzymanych pożyczek i kredytów; wykup papierów wartościowych oraz udzielone pożyczki;
- 3) płatności wynikające z odrębnych ustaw, których źródłem finansowania są przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego;
- 4) inne operacje finansowe związane z zarządzaniem długiem publicznym i płynnością.

II. Formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych

1. Zasady ogólne

Jednostki sektora finansów publicznych mogą być tworzone w formach określonych w UFinPub oraz na podstawie odrębnych ustaw jako:

- 1) państwowe lub samorządowe osoby prawne albo
- 2) państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

Jednostki sektora finansowego mogą przyjąć następujące formy organizacyjno – prawne (posiadające lub nie posiadające osobowości prawnej):

- 1) jednostka budżetowa;
- 2) zakład budżetowy;
- 3) gospodarstwo pomocnicze jednostki budżetowej;
- 4) fundusz celowy.

W przypadku form wymienionych w punktach (1) – (3) powyżej:

- 1) jednostki sektora finansowego tworzą, łączą, przekształcają w inną formę organizacyjno-prawną i likwidują: ministrowie, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie oraz inne organy działające na podstawie odrębnych przepisów – w przypadku państwowych jednostek budżetowych; organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego – w przypadku gminnych, powiatowych lub wojewódzkich jednostek budżetowych;
- 2) jednostki te działają na podstawie statutu określającego w szczególności nazwę, siedzibę i przedmiot działalności, w tym działalności podstawowej;

- 3) jednostki te prowadzą gospodarkę finansową według zasad określonych w ustawie.

2. Jednostki budżetowe

Charakterystyka ogólna

Jednostkami budżetowymi (JB) są takie jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego (tzw. zasada niefunduszowania), z wyjątkiem opisanym poniżej.

Wyjątek od zasady niefunduszowania w przypadku JB

Zgodnie z UFinPub, co do zasady:

- 1) w określonych enumeratywnie sytuacjach, JB mogą gromadzić środki na wydzielonym rachunku dochodów własnych:
 - a) w przypadku wszystkich JB dochody z tytułu opłat za udostępnianie dokumentacji przetargowej; spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej; odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie mogą być gromadzone na wydzielonym rachunku dochodów własnych;
 - b) w przypadku państwowych JB na rachunku dochodów własnych mogą być gromadzone dodatkowo enumeratywnie wymienione w UFinPub dochody²;
- 2) dochody własne jednostek budżetowych wraz z odsetkami są przeznaczone na enumeratywnie określone cele (z wyłączeniem finansowania wynagrodzeń osobowych³), w szczególności:
 - a) sfinansowanie wydatków bieżących i inwestycyjnych związanych z uzyskiwaniem przez JB tych dochodów;
 - b) cele wskazane przez darczyńcę;
 - c) remont lub odtworzenie mienia w przypadku uzyskiwania dochodów z tytułu odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie 7. ⁽²¹⁾

² W szczególności dochody z działalności polegającej między innymi na świadczeniu usług, w tym szkoleniowych i informacyjnych; ze sprzedaży zapasów mobilizacyjnych; za czynności polegające na zapewnieniu bezpieczeństwa imprez masowych; z wpływów z najmu, dzierżawy lub sprzedaży składników majątkowych placówek zagranicznych w wysokości 75 % tych wpływów; z wybranych rodzajów opłat administracyjnych.

³ Z pewnymi wyjątkami.

3. Zakłady budżetowe

Zakładami budżetowymi (ZB) są takie jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, które odpłatnie wykonują wyodrębnione zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych, przy czym:

- 1) ZB może otrzymywać dotacje (dotacje przedmiotowe, dotacje podmiotowe, dotacje celowe na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, jednorazowa dotacja z budżetu na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe), jednakże dotacje te nie mogą przekroczyć 50 % kosztów działalności ZB⁴;
- 2) ZB wpłaca do budżetu nadwyżki środków obrotowych, ustalone na koniec okresu rozliczeniowego.

4. Gospodarstwa pomocnicze jednostki budżetowej

Gospodarstwem pomocniczym jednostki budżetowej (GPJB) jest wyodrębniona z JB, pod względem organizacyjnym i finansowym, część jej podstawowej działalności lub działalność uboczna, przy czym:

- 1) GPJB pokrywa koszty swojej działalności z uzyskiwanych przychodów własnych (dodatkowo GPJB może otrzymywać z budżetu dotacje przedmiotowe oraz dotację na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe)
- 2) sprzedaży usług przez GPJB na rzecz macierzystej JB dokonywane jest według kosztów własnych;
- 3) GPJB wpłaca do budżetu połowę osiągniętego zysku.

5. Fundusze celowe

Funduszem celowym (FC) jest fundusz powołany ustawowo, którego przychody pochodzą ze środków publicznych, a wydatki są przeznaczone na realizację wyodrębnionych zadań, przy czym:

- 1) FC może działać jako osoba prawna lub stanowić wyodrębniony rachunek bankowy, którym dysponuje organ wskazany w ustawie tworzącej fundusz⁵;
- 2) wydatki FC mogą być dokonywane tylko w ramach posiadanych środków finansowych obejmujących bieżące przychody i pozostałości środków z okresów poprzednich;

⁴ Ograniczenie to nie dotyczy dotacji inwestycyjnych oraz dotacji otrzymywanych w związku z realizacją projektu lub zadania współfinansowanego ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

⁵ Ustawa budżetowa może określać inne, niż ustawa tworząca fundusz, przeznaczenie środków funduszu celowego, o ile nie otrzymuje on dotacji z budżetu państwa.

- 3) do funduszy celowych nie zalicza się: ustawowo tworzonych rachunków bankowych, których ustawa tworząca nie określiła jako fundusz celowy; funduszy, których jedynym źródłem przychodów (z wyłączeniem odsetek od rachunku bankowego i darowizn) jest dotacja z budżetu;
- 4) FC, który realizuje zadania wyodrębnione z budżetu: państwa - jest państwowym funduszem celowym; gminy, powiatu lub województwa - jest gminnym, powiatowym lub wojewódzkim funduszem celowym.

III. Wybrane zasady gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych dotyczące transferu środków

Zgodnie z UFinPub:

- 1) środki publiczne pochodzące z poszczególnych tytułów nie mogą być przeznaczane na finansowanie imiennie wymienionych wydatków (chyba że odrębna ustawa stanowi inaczej); przy czym ograniczenie to nie ma zastosowania do:
 - a) wydatków finansowanych z kredytów udzielonych przez międzynarodowe instytucje finansowe;
 - b) wydatków finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej;
 - c) wydatków finansowanych ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi;
 - d) jednostek prowadzących działalność gospodarczą, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych w zakresie przedstawionym w punkcie II powyżej;
- 2) zamieszczenie w budżecie państwa lub JST dochodów z określonych źródeł lub wydatków na określone cele nie stanowi podstawy roszczeń bądź zobowiązań państwa lub JST wobec osób trzecich z wyjątkiem wydatków budżetu państwa na subwencje dla JST;
- 3) prawo realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych przysługuje ogółowi podmiotów, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej; przy czym podmiot wnioskujący o przyznanie środków publicznych na realizację wyodrębnionego zadania powinien przedstawić ofertę wykonania zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, gwarantującą wykonanie zadania w sposób efektywny, oszczędny i terminowy (jednostki sektora finansów publicznych zawierają umowy, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych);

- 4) jednostki sektora finansów publicznych, z wyłączeniem organów władzy publicznej, gmin, powiatów i samorządu województwa oraz ich związków, nie mogą obejmować lub nabywać udziałów lub akcji w spółkach oraz nabywać obligacji emitowanych przez podmioty inne niż Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego⁶;
- 5) jednostki sektora finansów publicznych, z wyłączeniem organów władzy publicznej, JB, ZB, GPJB mogą lokować wolne środki:
 - a) skarbowych papierach wartościowych;
 - b) w obligacjach emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego;
 - c) na rachunkach bankowych w bankach mających siedzibę w RP;
- 6) procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych oraz gospodarowaniem mieniem w jednostkach sektora finansów publicznych podlegają szczegółowej kontroli finansowej na szczeblu kierownictwa jednostki oraz specjalnej procedurze audytu wewnętrznego⁷.

⁶ Przedmiotowy zakaz nie dotyczy objęcia lub nabycia akcji i udziałów lub obligacji w celu zaspokojenia roszczeń, zabezpieczenia wierzytelności lub zabezpieczenia należytego wykonania umowy o zamówienie publiczne.

⁷ Co do zasady – z pewnymi wyjątkami - w urzędach w rozumieniu przepisów o służbie cywilnej, zadania związane z kontrolą finansową i audytem wewnętrznym przypisane kierownikowi jednostki, wykonuje dyrektor generalny; w jednostkach podsektora samorządowego zadania związane z kontrolą finansową i audytem wewnętrznym wykonuje kierownik jednostki a w jednostce sektora finansów publicznych audyt wewnętrzny prowadzony jest przez audytora wewnętrznego zatrudnionego w tej jednostce i podległego bezpośrednio kierownikowi jednostki,

ROZDZIAŁ II

ZADANIA PUBLICZNE SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH

I. Zadania samorządowe (JST)

1. Charakterystyka ogólna

Samorząd terytorialny jest lokalną wspólnotą społeczną uprawnioną do samodzielnego wykonywania administracji publicznej, wyposażoną w materialne środki realizacji powierzonych jej zadań. Jest to struktura niezależna od aparatu państwowego, posiadająca własne organy przedstawicielskie i wykonawcze, uprawnione do stanowienia prawa miejscowego. Ponieważ struktury te wykonują administrację publiczną, stąd państwo zachowuje uprawnienia nadzorcze wobec samorządu terytorialnego⁸.

Zgodnie z Konstytucją RP:

- 1) samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych;
- 2) zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako zadania własne;
- 3) jeżeli wynika to z uzasadnionych potrzeb państwa, ustawa może zlecić jednostkom samorządu terytorialnego wykonywanie innych zadań publicznych.

Zadania samorządu terytorialnego określają ustawy: ustawa z 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 5 czerwca 1995 roku o samorządzie powiatowym, ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie wojewódzkim, ustawa z dnia 24 lipca 1998 roku o wprowadzeniu trójszczeblowego podziału terytorialnego państwa.

Natomiast ustawa z dnia 20 grudnia 1996 roku o gospodarce komunalnej określa zasady i formy gospodarki komunalnej JST polegające na wykonywaniu przez te jednostki zadań własnych, w celu zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej (gospodarka komunalna obejmuje w szczególności zadania o charakterze użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych).

⁸ W. Skrzydło, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Zakamycze, 2002, wyd. I

2. Zadania publiczne gminy

Zakres zadań publicznych gminy

Do zadań własnych gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. W szczególności obejmują one sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 8) edukacji publicznej,
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 11) targowisk i hal targowych,
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 13) cmentarzy gminnych,
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- 18) promocji gminy,
- 19) współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- 20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw;
- 21) działania na rzecz wspierania i upowszechniania idei samorządowej wśród mieszkańców gminy, w tym zwłaszcza wśród młodzieży⁹.

Powyższe zadania własne gminy (których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych) stanowią zadania o charakterze użyteczności publicznej.

Ponadto gmina może wykonywać dodatkowe zadania zleczone:

⁹ Ustawy określają, które zadania własne gminy mają charakter obowiązkowy (przekazanie gminie, w drodze ustawy, nowych zadań własnych wymaga zapewnienia koniecznych środków finansowych na ich realizację w postaci zwiększenia dochodów własnych gminy lub subwencji).

- 1) zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów – na podstawie ustawy lub porozumienia z organami administracji rządowej (pod warunkiem zapewnienia niezbędnych środków);
- 2) zadania z zakresu właściwości powiatu oraz zadania z zakresu właściwości województwa na podstawie porozumień z tymi jednostkami samorządu terytorialnego (pod warunkiem zapewnienia niezbędnych środków).

Sposób wykonywania zadań publicznych przez gminę

W celu wykonywania zadań:

- 1) gmina może tworzyć jednostki organizacyjne, a także zawierać umowy z innymi podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi; ponadto wykonywanie zadań publicznych może być realizowane w drodze współdziałania między jednostkami samorządu terytorialnego (związki międzygminne i stowarzyszenia gmin), .
- 2) w sferze działalności użyteczności publicznej gospodarka komunalna może być prowadzona przez gminę w szczególności w formach: zakładu budżetowego i spółek prawa handlowego;
- 3) poza sferą użyteczności publicznej gmina może tworzyć spółki prawa handlowego i przystępować do wyłączenie w następujących sytuacjach:
 - a) jeżeli łącznie zostaną spełnione następujące warunki: istnieją nie zaspokojone potrzeby wspólnoty samorządowej na rynku lokalnym oraz występujące w gminie bezrobocie w znacznym stopniu wpływa ujemnie na poziom życia wspólnoty samorządowej, a zastosowanie innych działań i wynikających z obowiązujących przepisów środków prawnych nie doprowadziło do aktywizacji gospodarczej (a w szczególności do znacznego ożywienia rynku lokalnego lub trwałego ograniczenia bezrobocia);
 - b) jeżeli zbycie składnika mienia komunalnego mogącego stanowić wkład niepieniężny gminy do spółki albo też rozporządzenie nim w inny sposób spowoduje dla gminy poważną stratę majątkową,przy czym powyższe ograniczenia nie mają zastosowania do posiadania przez gminę akcji lub udziałów spółek zajmujących się czynnościami bankowymi, ubezpieczeniowymi oraz działalnością doradczą, promocyjną, edukacyjną i wydawniczą na rzecz samorządu terytorialnego, a także innych spółek ważnych dla rozwoju gminy;
- 4) spółka określa w regulaminie zasady korzystania z usług publicznych świadczonych przez spółkę, a także obowiązki spółki wobec odbiorców usług, przy czym regulamin ten obowiązuje na obszarze jednostek samorządu terytorialnego po zatwierdzeniu przez organy wykonawcze tych jednostek).

3. Zadania publiczne powiatu

Zakres zadań publicznych powiatu

Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

- 1) edukacji publicznej,
- 2) promocji i ochrony zdrowia,
- 3) pomocy społecznej,
- 4) polityki prorodzinnej,
- 5) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 6) transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- 7) kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 8) kultury fizycznej i turystyki,
- 9) geodezji, kartografii i katastru,
- 10) gospodarki nieruchomościami,
- 11) administracji architektoniczno-budowlanej,
- 12) gospodarki wodnej,
- 13) ochrony środowiska i przyrody,
- 14) rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- 15) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 16) ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- 17) przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- 18) ochrony praw konsumenta,
- 19) utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 20) obronności,
- 21) promocji powiatu,
- 22) współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 23) zapewnienie wykonywania określonych w ustawach zadań i kompetencji kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży.

Ponadto powiat może wykonywać dodatkowe zadania zlecone:

- 1) zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów – na podstawie ustawy lub porozumienia z organami administracji rządowej (pod warunkiem zapewnienia niezbędnych środków);
- 2) zadania z zakresu właściwości powiatu oraz zadania z zakresu właściwości województwa na podstawie porozumień z tymi jednostkami samorządu terytorialnego (pod warunkiem zapewnienia niezbędnych środków);

Zadania powiatu nie mogą naruszać zakresu działania gmin.

Sposób wykonywania zadań publicznych przez powiat

W celu wykonywania zadań:

- 1) powiat może tworzyć jednostki organizacyjne, a także zawierać umowy z innymi podmiotami, ponadto wykonywanie zadań publicznych może być realizowane w drodze współdziałania między jednostkami samorządu terytorialnego (związki międzypowiatowe i stowarzyszenia powiatów);
- 2) w sferze działalności użyteczności publicznej gospodarka komunalna może być prowadzona przez powiat w szczególności w formach: zakładu budżetowego i spółek prawa handlowego (Spółka określa w regulaminie zasady korzystania z usług publicznych świadczonych przez spółkę, a także obowiązki spółki wobec odbiorców usług, przy czym regulamin ten obowiązuje na obszarze jednostek samorządu terytorialnego po zatwierdzeniu przez organy wykonawcze tych jednostek);
- 3) poza sferą użyteczności publicznej powiat nie może prowadzić działalności gospodarczej¹⁰;

4. Zadania publiczne województwa

Zakres zadań publicznych województwa

Do zakresu działania samorządu województwa należy wykonywanie zadań publicznych o charakterze wojewódzkim, niezastrzeżonych ustawami na rzecz organów administracji rządowej.

Zakres działania samorządu województwa nie narusza samodzielności powiatu i gminy dotyczy następujących obszarów:

- 1) zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami, w szczególności w zakresie:
 - a) edukacji publicznej, w tym szkolnictwa wyższego,
 - b) promocji i ochrony zdrowia,
 - c) kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
 - d) pomocy społecznej,
 - e) polityki prorodzinnej,
 - f) modernizacji terenów wiejskich,
 - g) zagospodarowania przestrzennego,
 - h) ochrony środowiska,
 - i) gospodarki wodnej, w tym ochrony przeciwpowodziowej, a w szczególności wyposażenia i utrzymania wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych,
 - j) transportu zbiorowego i dróg publicznych,
 - k) kultury fizycznej i turystyki,
 - l) ochrony praw konsumentów,
 - m) obronności,

¹⁰Natomiast gmina oraz inna gminna osoba prawna mogą taką działalność gospodarczą prowadzić wyłącznie w przypadkach określonych w odrębnej ustawie

- n) bezpieczeństwa publicznego,
 - o) przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy;
- 2) Samorząd województwa określa strategię rozwoju województwa¹¹, uwzględniającą w szczególności następujące cele:
- a) pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców, a także pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej;
 - b) pobudzanie aktywności gospodarczej,
 - c) podnoszenie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa,
 - d) zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń,
 - e) kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego.
- 3) samorząd województwa prowadzi politykę rozwoju województwa, na którą składa się:
- a) tworzenie warunków rozwoju gospodarczego, w tym kreowanie rynku pracy,
 - b) utrzymanie i rozbudowa infrastruktury społecznej i technicznej o znaczeniu wojewódzkim,
 - c) pozyskiwanie i łączenie środków finansowych: publicznych i prywatnych, w celu realizacji zadań z zakresu użyteczności publicznej,
 - d) wspieranie i prowadzenie działań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia obywateli,
 - e) racjonalne korzystanie z zasobów przyrody oraz kształtowanie środowiska naturalnego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
 - f) wspieranie rozwoju nauki i współpracy między sferą nauki i gospodarki, popieranie postępu technologicznego oraz innowacji,
 - g) wspieranie rozwoju kultury oraz sprawowanie opieki nad dziedzictwem kulturowym i jego racjonalne wykorzystywanie,
 - h) promocja walorów i możliwości rozwojowych województwa,
 - i) wspieranie i prowadzenie działań na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Ponadt województwo może wykonywać dodatkowe zadania zlecone:

- 1) zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych

¹¹ Strategia rozwoju województwa jest realizowana przez regionalne programy operacyjne, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz przez inne instrumenty prawne i finansowe. Samorząd województwa może występować o dofinansowanie realizacji regionalnego programu operacyjnego środkami budżetu państwa i środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej oraz innymi środkami pochodzącymi ze źródeł zagranicznych, w trybie określonym w odrębnej ustawie.

oraz referendów – na podstawie ustawy lub porozumienia z organami administracji rządowej (pod warunkiem zapewnienia niezbędnych środków);

- 2) zadania z zakresu właściwości powiatu oraz zadania z zakresu właściwości gminy na podstawie porozumień z tymi jednostkami samorządu terytorialnego (pod warunkiem zapewnienia niezbędnych środków);

Sposób wykonywania zadań publicznych przez województwo

W celu wykonywania zadań:

- 1) województwo może tworzyć jednostki organizacyjne, a także zawierać umowy z innymi podmiotami, ponadto wykonywanie zadań publicznych może być realizowane w drodze współdziałania między jednostkami samorządu terytorialnego (związki międzypowiatowe i stowarzyszenia powiatów);
- 2) w sferze działalności użyteczności publicznej gospodarka komunalna może być prowadzona przez województwo w szczególności w formach: zakładu budżetowego i spółek prawa handlowego;
- 3) poza sferą użyteczności publicznej województwo może prowadzić działalność gospodarczą¹² w formie spółek prawa handlowego, jeżeli działalność spółek polega na wykonywaniu czynności promocyjnych, edukacyjnych i wydawniczych służących rozwojowi województwa;
- 4) spółka określa w regulaminie zasady korzystania z usług publicznych świadczonych przez spółkę, a także obowiązki spółki wobec odbiorców usług, przy czym regulamin ten obowiązuje na obszarze jednostek samorządu terytorialnego po zatwierdzeniu przez organy wykonawcze tych jednostek).

5. Powierzenie wykonywania zadań publicznych podmiotom niepublicznym

Należy podkreślić, że JST mogą powierzać wykonywanie zadań z zakresu gospodarki komunalnej osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej, w drodze umowy na zasadach ogólnych - z uwzględnieniem przepisów o finansach publicznych lub, odpowiednio, przepisów o zamówieniach publicznych i przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

¹²Natomiast gmina oraz inna gminna osoba prawna mogą taka działalność gospodarczą prowadzić wyłącznie w przypadkach określonych w odrębnej ustawie

II. Zadania sektora państwowego

1. Państwowe zadania publiczne

Zgodnie z ustawą z dnia 4 września 1997 roku o działach administracji rządowej, administracja rządowa wykonuje państwowe zadania publiczne w następującym zakresie:

- 0) administracja publiczna;
- 1) budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa;
- 2) budżet;
- 3) finanse publiczne;
- 4) gospodarka;
- 5) gospodarka morską;
- 6) gospodarka wodna;
- 7) instytucje finansowe;
- 7a) informatyzacja;
- 8) integracja europejska;
- 9) kultura i ochrona dziedzictwa narodowego;
- 10) kultura fizyczna i sport;
- 11) łączność;
- 13) nauka;
- 14) obrona narodowa;
- 15) oświata i wychowanie;
- 16) praca;
- 17) rolnictwo;
- 18) rozwój wsi;
- 18a) rozwój regionalny;
- 18b) rynki rolne;
- 18c) rybołówstwo;
- 19) Skarb Państwa;
- 20) sprawiedliwość;
- 21) szkolnictwo wyższe;
- 22) transport;
- 22a) turystyka;
- 23) środowisko;
- 23a) sprawy rodziny;
- 24) sprawy wewnętrzne;
- 25) wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne;
- 26) zabezpieczenie społeczne;
- 27) sprawy zagraniczne;
- 28) zdrowie.

2. Formy organizacyjno-prawne służące realizacji zadań publicznych

2.1 Jednostki organizacyjne finansowane bezpośrednio z budżetu państwa

Administracja rządowa wraz z podległymi jednostkami

Struktura jednostek organizacyjnych wykonujących zadania administracji rządowej na szczeblu centralnym nie jest przejrzysta, a cechy wyróżniające określone jednostki nie są wyraźnie sprecyzowane.

Powoduje to trudności w klasyfikowaniu podmiotów wykonujących te zadania, zwłaszcza w przypadku podmiotów ze sfery prawa prywatnego powoływanych ustawą do wykonywania określonych zadań publicznych.

Współczesną administrację rządową tworzą organy, urzędy oraz inne podmioty publiczne powołane do wykonywania zadań z zakresu administracji publicznej, przypisane - na mocy konstytucji i ustaw - ministrom i podległym im innym jednostkom organizacyjnym. Łącznie tworzą one aparat wykonujący zadania administracji rządowej, przy czym najczęściej wykonują uprawnienia władcze, ale także orzecznicze, egzaminacyjne, kwalifikacyjne. .

Nie istnieje jeden akt prawny normujący budowę całej administracji rządowej w Polsce; nie ma także prawnej definicji organu administracji publicznej. Ustawy regulujące funkcjonowanie administracji wskazują jednostki powołane do wykonywania określonych zadań, precyzują ich status prawny, strukturę, tryb powoływania, nadzór, zadania i kompetencje.

Administracja rządowa składa się z następujących organów:

- 1) organy naczelne administracji rządowej: Rada Ministrów, Prezes Rady Ministrów oraz ministrowie i szefowie komitetów wchodzący w skład Rady Ministrów (organy te powoływane są przez Prezydenta RP lub przez Sejm, a ich właściwość obejmuje terytorium całego państwa);
- 2) organy centralne administracji rządowej podległe bezpośrednio organom naczelnym i przez nie nadzorowane, których właściwość obejmuje terytorium całego państwa oraz urzędy centralne dzielą się na kilka rodzajów (jest to podział wynikający z pełnionych funkcji):
 - a) komendanci obsługiwani przez komendy główne, wykonujący najczęściej zadania w sferze bezpieczeństwa powszechnego i porządku publicznego, np. Komendant Główny Policji;
 - b) główni inspektorzy obsługiwani przez główne inspektoraty, a także urzędy dozoru, wypełniający funkcje w sferze bezpieczeństwa i porządku publicznego o charakterze specjalistycznym i technicznym, np. Główny Inspektor Farmaceutyczny;
 - c) prezesi urzędów zwanych urzędami regulacyjnymi, do których zadań należy regulacja funkcjonowania ważnych gospodarczo i społecznie rynków

- o charakterze monopolistycznym w interesie konsumentów, np. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki;
- d) komisje (część z nich pełni także funkcje regulacyjne) obsługiwane przez urzędy komisji lub biura, np. Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych;
 - e) organy realizujące politykę państwa w określonym obszarze, pod nadzorem organu naczelnego, nie posiadające jednak prawa inicjatywy ustawodawczej i wydawania przepisów powszechnie obowiązujących, np. Szef Służby Cywilnej;
 - f) centra rządowe - państwowe jednostki organizacyjne niebędące ani ministerstwami, ani urzędami centralnymi, podległe Prezesowi Rady Ministrów, np. Rządowe Centrum Studiów Strategicznych (zakończyło swoją działalność 31 marca 2006 r.) oraz Rządowe Centrum Legislacji;
 - g) formacje uzbrojone (niektóre umundurowane), powoływane przez ustawy i podległe poszczególnym ministrom - np. Biuro Ochrony Rządu, Żandarmeria Wojskowa, Służba Więzienna.
- 3) organy administracji rządowej w terenie: administracja zespolona¹³ (pozostająca pod zwierzchnictwem wojewody i składająca się ze służb, inspekcji i straży) oraz administracja niezespolona¹⁴ (podlegająca bezpośredniemu zwierzchnictwu ministrów lub centralnych organów administracji rządowej);
- 4) podmioty nie mające statusu organu administracji rządowej, ale tworzone na podstawie ustawy lub ustanowione przez naczelną organ administracji rządowej w różnych formach prawnych.

¹³ W szczególności: Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej; Komendant Wojewódzkiej Policji; Kurator Oświaty; Wojewódzki Inspektor Farmaceutyczny; Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa; Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego; Wojewódzki Inspektor Geodezji i Kartografii; Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska; Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej; Wojewódzki Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych; Wojewódzki Lekarz Weterynarii

¹⁴ W szczególności: Dowódcy okręgów wojskowych, szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych, wojskowi komendanci uzupełnień; Dyrektorzy izb skarbowych, naczelnicy urzędów skarbowych, dyrektorzy urzędów kontroli skarbowej; Dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych; Dyrektorzy okręgowych urzędów miar i naczelnicy obwodowych urzędów miar; Dyrektorzy okręgowych urzędów probierczych i naczelnicy obwodowych urzędów probierczych; Dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej; Dyrektorzy izb celnych i naczelnicy urzędów celnych; Dyrektorzy urzędów morskich; Dyrektorzy urzędów statystycznych; Dyrektorzy urzędów żeglugi śródlądowej; Komendanci oddziałów Straży Granicznej, Komendanci placówek i dywizjonów Straży Granicznej; Okręgowi inspektorzy rybołówstwa morskiego; Państwowi inspektorzy sanitarni; Powiatowi oraz graniczni lekarze weterynarii; Wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego - wraz z aparatem pomocniczym w postaci urzędów, izb, zarządów, komend, inspektoratów itp.

Co do zasady, powyższe jednostki mogą mieć formę JB (opisanej szczegółowo w punkcie I powyżej), przy czym uprawnione podmioty mogą w związku z zakresem ich działalności tworzyć ZB, GPJB oraz FC.

Ponadto zadania publiczne według określonych standardów i zasad określanych przez ustawy lub organy administracji rządowej, pod ich nadzorem, na ich rzecz lub zlecenie, wykonują - w różnych formach prawnych - także inne jednostki organizacyjne, o różnym statusie prawnym, ogólnie opisane poniżej.

2.2 Spółki prawa handlowego z udziałem Skarbu Państwa

Przedmiotowe spółki obejmują:

- 1) spółki prawa handlowego o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego;
- 2) jednosobowe spółki Skarbu Państwa;
- 3) pozostałe spółki prawa handlowego z udziałem Skarbu Państwa.

2.3 Przedsiębiorstwa państwowe

Przedsiębiorstwo państwowe jest samodzielnym, samorządnym i samofinansującym się przedsiębiorcą posiadającym osobowość prawną.

Przedsiębiorstwa państwowe mogą być tworzone przez naczelne oraz centralne organy administracji państwowej, NBP oraz banki państwowe (tzw. organy założycielskie) jako:

- 1) przedsiębiorstwa działające na zasadach ogólnych,
- 2) przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, które mają przede wszystkim na celu bieżące i nieprzerwane zaspokajanie potrzeb ludności - w szczególności przedsiębiorstwa te mają na celu produkcję lub świadczenie usług w zakresie:
 - a) inżynierii sanitarnej,
 - b) komunikacji miejskiej,
 - c) zaopatrzenia ludności w energię elektryczną, gazową i ciepłą,
 - d) zarządu państwowymi zasobami lokalowymi,
 - e) zarządu państwowymi terenami zielonymi,
 - f) usług pogrzebowych i utrzymania urządzeń cmentarnych,
 - g) usług kulturalnych.

przy czym: organ założycielski określa zakres i warunki, na jakich przedsiębiorstwa użyteczności publicznej obowiązane są świadczyć usługi na rzecz ludności a ponadto organ założycielski ma obowiązek dotowania działalności przedsiębiorstwa, którego działalność jest nierentowna, ale konieczna ze względu na potrzebę zaspokajania potrzeb ludności.

ROZDZIAŁ III DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

I. Uwagi ogólne

Budżet państwa jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów:

- 1) organów władzy publicznej, w tym organów administracji rządowej, organów kontroli i ochrony prawa;
- 2) sądów i trybunałów.

Budżet państwa jest uchwalany w formie ustawy budżetowej na okres roku kalendarzowego ("rok budżetowy"), przy czym ustawa budżetowa stanowi podstawę gospodarki finansowej państwa w roku budżetowym.

II. Dochody budżetu państwa

Dochodami budżetu państwa są:

- 1) podatki i opłaty, które zgodnie z odrębnymi ustawami nie stanowią dochodów jednostek samorządu terytorialnego, przychodów funduszy celowych oraz innych jednostek sektora finansów publicznych;
- 2) cła;
- 3) wpłaty z zysku po opodatkowaniu podatkiem dochodowym przedsiębiorstw państwowych¹⁵ oraz jednoosobowych spółek Skarbu Państwa¹⁶
- 4) wpłaty z tytułu dywidendy;
- 5) wpłaty z zysku Narodowego Banku Polskiego;
- 6) wpłaty nadwyżek dochodów własnych państwowych jednostek budżetowych, nadwyżek środków obrotowych państwowych zakładów budżetowych oraz części zysku gospodarstw pomocniczych państwowych jednostek budżetowych;

¹⁵ Zgodnie z ustawą o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz.U.92.6.27 j.t. z późniejszymi zmianami), przedsiębiorstwa są obowiązane do dokonywania wpłat z zysku po opodatkowaniu podatkiem dochodowym na rzecz budżetu państwa.

¹⁶ Zgodnie z ustawą o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, do wypłaty zysku na rzecz budżetu państwa zobowiązane są jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, z wyłączeniem spółek działających na podstawie: ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. - Prawo bankowe; ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej; oraz ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji.

- 7) dochody pobierane przez państwowe jednostki budżetowe, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 8) dochody z najmu i dzierżawy oraz z innych umów o podobnym charakterze dotyczące składników majątkowych Skarbu Państwa, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) odsetki od środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 10) odsetki od lokat terminowych ustanowionych ze środków zgromadzonych na centralnym rachunku bieżącym budżetu państwa;
- 11) odsetki od udzielonych z budżetu państwa pożyczek krajowych i zagranicznych;
- 12) grzywny, mandaty i inne kary pieniężne, o ile zgodnie z odrębnymi przepisami nie stanowią dochodów innych jednostek sektora finansów publicznych;
- 13) spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej na rzecz Skarbu Państwa;
- 14) dochody ze sprzedaży majątku, rzeczy, praw, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 15) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz z innych źródeł zagranicznych;
- 17) inne dochody określone w odrębnych ustawach lub umowach międzynarodowych.

III. Wydatki z budżetu państwa

1. Przeznaczenie wydatków

Wydatki budżetu państwa są przeznaczone na:

- 1) utrzymanie i funkcjonowanie organów władzy publicznej, kontroli i ochrony prawa;
- 2) zadania wykonywane przez administrację rządową;
- 3) funkcjonowanie sądów i trybunałów;
- 4) subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego;
- 5) dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego;
- 6) środki wpłacane do budżetu Unii Europejskiej, zwane dalej "środkami własnymi Unii Europejskiej";
- 7) subwencje dla partii politycznych;

- 8) dotacje na zadania określone odrębnymi ustawami;
- 9) obsługę długu publicznego;
- 10) finansowanie programów i projektów, na których realizację uzyskano środki z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz z innych źródeł zagranicznych;
- 11) realizację Wspólnej Polityki Rolnej;
- 12) finansowanie zadań określonych w odrębnych ustawach i umowach międzynarodowych.

Z budżetu państwa, w zakresie ustalonym w ustawie budżetowej, mogą być udzielane oprocentowane pożyczki:

- 1) dla jednostek samorządu terytorialnego w ramach postępowań ostrożnościowych lub naprawczych, realizowanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) wynikające z umów międzynarodowych;
- 3) wynikające z ustaw innych niż ustawa budżetowa.

2. Rodzaje wydatków

Wydatki budżetu państwa dzielą się na:

- 1) dotacje, do których należą:
 - a) dotacje celowe (podlegające szczególnym zasadom rozliczania, wydatki budżetu państwa przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie: (i) zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, (ii) ustawowo określonych zadań, w tym zadań z zakresu mecenatu państwa nad kulturą, realizowanych przez jednostki inne niż jednostki samorządu terytorialnego, (iii) bieżących zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, (iv) zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym, (v) kosztów realizacji inwestycji);
 - b) dotacje celowe (dofinansowanie działalności bieżącej ustawowo wskazanego podmiotu);
 - c) dotacje przedmiotowe (dopłaty do określonych rodzajów wyrobów lub usług, kalkulowanych według stawek jednostkowych¹⁷);

¹⁷ Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje przedmiotowe kalkulowane według stawek jednostkowych dla: (1) przedsiębiorców wytwarzających określone rodzaje wyrobów lub świadczących określone rodzaje usług, z uwzględnieniem ich równoprawności; (2) państwowych zakładów budżetowych; (3) gospodarstw pomocniczych; (4) różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz

d) dotacje inne (dotacje rozwojowe¹⁸, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych w zakresie określonym w odrębnej ustawie; dotacje na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe nowo tworzonych ZB i GPJB,

- 2) subwencje;
- 3) świadczenia na rzecz osób fizycznych (wydatki kierowane, na podstawie odrębnych przepisów, bezpośrednio lub pośrednio do osób fizycznych, a niebędące wynagrodzeniem za świadczoną pracę);
- 4) wydatki bieżące JB (wydatki obejmujące (i) wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w JB; (ii) zakupy towarów i usług; (iii) koszty utrzymania oraz inne wydatki związane z funkcjonowaniem JB i realizacją ich statutowych zadań; (iv) koszty zadań zleconych do realizacji jednostkom niezaliczonym do sektora finansów publicznych, z wyłączeniem fundacji i stowarzyszeń);
- 5) wydatki majątkowe (wydatki obejmujące (i) wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego; (ii) wydatki inwestycyjne państwowych jednostek budżetowych oraz dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji realizowanych przez inne jednostki)
- 6) wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa (w szczególności wydatki budżetu państwa z tytułu oprocentowania i dyskonta od skarbowych papierów wartościowych, oprocentowania zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wypłat związanych z udzielonymi przez Skarb Państwa poręczeniami i gwarancjami oraz koszty związane z emisją skarbowych papierów wartościowych);
- 7) wpłaty środków własnych Unii Europejskiej.

3. Dotacje celowe dla przedsiębiorców

Należy podkreślić, że dotacje celowe dla przedsiębiorców mogą być udzielane na realizację inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej oraz ochrony środowiska, mających szczególne znaczenie dla gospodarki narodowej (dotacja celowa może być udzielona przedsiębiorcy, w przypadku dokonywania przez przedsiębiorcę nowej inwestycji, na zasadach określonych w przepisach o finansowym wspieraniu inwestycji), przy czym:

rolnictwa; (5) publicznych zakładów opieki zdrowotnej utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej.

¹⁸Dotacje na realizację programów i projektów, na których realizację uzyskano środki z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz z innych źródeł zagranicznych.

- 1) łączna kwota dotacji przyznanych w kolejnych latach na dofinansowanie inwestycji realizowanej przez przedsiębiorcę, nie może być wyższa niż 50 % planowanej wartości kosztorysowej inwestycji, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej;
- 2) łączną kwotę dotacji oraz jej przewidywaną wysokość w kolejnych latach realizacji inwestycji ustala się przy wprowadzeniu tej inwestycji do ustawy budżetowej (ustawa budżetowa zawiera wykaz przedsiębiorców, dla których zaplanowano dotacje celowe na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji).

ROZDZIAŁ IV DOCHODY I WYDATKI JST

I. Ogólne ramy prawne

Zgodnie z Konstytucją RP:

- 1) JST zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań;
- 2) dochodami JST są ich dochody własne oraz subwencje ogólne i dotacje celowe z budżetu państwa;
- 3) źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego są określone w ustawie;
- 4) zmiany w zakresie zadań i kompetencji jednostek samorządu terytorialnego następują wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych;
- 5) JST mają prawo ustalania wysokości podatków i opłat lokalnych w zakresie określonym w ustawie.

Zgodnie z UFinPub:

- 6) budżet JST jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki;
- 7) budżet JST jest uchwalany w formie uchwały budżetowej na rok budżetowy;
- 8) uchwała budżetowa stanowi podstawę gospodarki finansowej JST w roku budżetowym;
- 9) uchwała budżetowa zawiera także plany przychodów i wydatków zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych i funduszy celowych oraz dochodów własnych JST.

II. Dochody budżetu JST

1. Uwagi ogólne

Zgodnie z UFinPub oraz USamGmin, USamPow dochodami JST są:

- 1) dochody własne;
- 2) udziały we wpływach z podatku dochodowego PIT i CIT);
- 3) subwencja ogólna;
- 4) dotacje celowe z budżetu państwa (na realizację zadań zleconych oraz na dofinansowanie zadań własnych; na zadania realizowane przez powiatowe służby, inspekcje i straże,

Ponadto, dochodami JST mogą być:

- 1) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- 2) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- 3) wpływy z samoopodatkowania mieszkańców;
- 4) inne środki określone w odrębnych przepisach.

2. Dochody własne JST

Dochody własne gminy

Źródłami dochodów własnych gminy są:

- 1) wpływy z podatków:
 - a) od nieruchomości,
 - b) rolnego,
 - c) leśnego,
 - d) od środków transportowych,
 - e) dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej,
 - f) od spadków i darowizn,
 - g) od czynności cywilnoprawnych;
- 2) wpływy z opłat:
 - a) skarbowej,
 - b) targowej,
 - c) miejscowej, uzdrowiskowej i od posiadania psów,
 - e) eksploatacyjnej uiszczanej zgodnie z ustawą prawo geologiczne i górnicze;
 - f) innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe gminy oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych gminnych jednostek budżetowych;
- 4) dochody z majątku gminy;
- 5) spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
- 6) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;

- 7) 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 8) odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- 10) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 11) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 12) inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.

Dochody własne powiatu

Źródłami dochodów własnych powiatu są:

- 1) wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) dochody uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe powiatu oraz wpłaty od powiatowych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych powiatowych jednostek budżetowych;
- 3) dochody z majątku powiatu;
- 4) spadki, zapisy i darowizny na rzecz powiatu;
- 5) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 6) 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 7) odsetki od pożyczek udzielanych przez powiat, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 8) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody powiatu;
- 9) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 10) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 11) inne dochody należne powiatowi na podstawie odrębnych przepisów.

Dochody własne województwa

Źródłami dochodów własnych województwa są:

- 1) dochody uzyskiwane przez wojewódzkie jednostki budżetowe oraz wpłaty od wojewódzkich zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych wojewódzkich jednostek budżetowych;
- 2) dochody z majątku województwa;
- 3) spadki, zapisy i darowizny na rzecz województwa;
- 4) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5) 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 6) odsetki od pożyczek udzielanych przez województwo, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 7) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody województwa;
- 8) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych województwa, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 10) inne dochody należne województwu na podstawie odrębnych przepisów.

3. Udział JST we wpływach z podatku PIT & CIT

Szczegółowa analiza została przedstawiona w Rozdziale IV poniżej. Natomiast podsumowanie podziału dochodów (w %) pomiędzy JST i budżet państwa zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Powiat	Gmina	Powiat	Województwo	Budżet Państwa
CIT	6,71	1,40	14,00	77,89
PIT	39,34	10,25	1,60	48,81

4. Subwencja ogólna dla JST

Kwoty przeznaczone na części subwencji ogólnej dla JST określa ustawa budżetowa.

4.1 Subwencja ogólna dla gmin

Zgodnie z USamGmin, subwencja dla gmin ustalana jest według zobiektywizowanych kryteriów, a Minister Finansów ustala wysokość i rozdziela subwencje ogólne na rzecz każdej gminy bezpośrednio z budżetu państwa.

Subwencja ogólna dla gmin składa się z części: wyrównawczej, równoważącej i oświatowej.

Część wyrównawcza

Część wyrównawczą subwencji ogólnej dla gmin stanowi suma kwoty podstawowej oraz kwoty uzupełniającej, według następujących zasad:

- 1) kwotę podstawową otrzymuje gmina, w której wskaźnik dochodów podatkowych¹⁹ na jednego mieszkańca w gminie, zwany dalej "wskaźnikiem G", jest mniejszy niż 92 % wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich gmin, zwanego dalej "wskaźnikiem Gg", przy czym:
 - a) wskaźnik G oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych gminy²⁰ za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy;
 - b) wskaźnik Gg oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich gmin za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców kraju.
- 2) wysokość należnej gminie kwoty podstawowej oblicza się dla gmin, w których:
 - a) wskaźnik G jest równy lub niższy od 40 % wskaźnika Gg - mnożąc liczbę mieszkańców gminy przez liczbę stanowiącą sumę: liczby stanowiącej 99 % różnicy między 40 % wskaźnika Gg i wskaźnikiem G i liczby stanowiącej 41,97 % wskaźnika Gg;
 - b) wskaźnik G jest wyższy od 40 % i nie wyższy od 75 % wskaźnika Gg - mnożąc liczbę mieszkańców gminy przez liczbę stanowiącą sumę: liczby stanowiącej 83 % różnicy między 75 % wskaźnika Gg i wskaźnikiem G i liczby stanowiącej 12,92 % wskaźnika Gg;

¹⁹ Przez dochody podatkowe rozumie się łączne dochody z tytułu: podatków i opłat stanowiących dochody własne gminy (podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od środków transportowych, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, wpływów z opłaty skarbowej, wpływów z opłaty eksploatacyjnej) oraz udziału we wpływach z podatku PIT & CIT.

²⁰ Podstawę do wyliczenia wskaźników G, Gg, P, Pp, W i Ww stanowią dochody wykazane za rok poprzedzający rok bazowy w sprawozdaniach jednostek samorządu terytorialnego, których obowiązek sporządzania wynika z przepisów o finansach publicznych w zakresie sprawozdawczości budżetowej, z uwzględnieniem korekt złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych, w terminie do dnia 30 czerwca roku bazowego.

- c) wskaźnik G jest wyższy od 75 % i niższy od 92 % wskaźnika Gg - mnożąc liczbę mieszkańców gminy przez liczbę stanowiącą 76 % różnicy między 92 % wskaźnika Gg i wskaźnikiem G.
- 3) kwotę uzupełniającą otrzymuje gmina, w której gęstość zaludnienia jest niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju, pod warunkiem, że wskaźnik Gw tej gminie jest wyższy od 150 % wskaźnika Gg, przy czym wysokość należnej gminie kwoty uzupełniającej oblicza się jako iloczyn: 17 % wskaźnika Gg; liczby mieszkańców gminy i ilorazu różnicy średniej gęstości zaludnienia w kraju i gęstości zaludnienia w gminie do średniej gęstości zaludnienia w kraju.

Część równoważąca

Szczegółowa analiza została przedstawiona w Rozdziale IV poniżej (część ta stanowi formę redystrybucji udziału w dochodzie z podatku PIT & CIT od gmin, w których przychód ten - ustalony według określonego przelicznika - przekracza pewną wartość, do gmin, w których przychód ten wartości takiej nie przekracza).

Część oświatowa

Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania dzieli część oświatową subwencji ogólnej między poszczególne JST (po odliczeniu pewnej kwoty rezerwy), biorąc pod uwagę zakres realizowanych przez te jednostki zadań oświatowych, z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi.

4.2 Subwencja ogólna dla powiatów

Zgodnie z USamPow, subwencja dla powiatów ustalana jest według zobiektywizowanych kryteriów.

Subwencja ogólna dla powiatów składa się z części wyrównawczej, równoważącej i oświatowej.

Część wyrównawcza

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów stanowi suma kwoty podstawowej oraz kwoty uzupełniającej, wypłacanych według następujących zasad:

- 1) kwotę podstawową otrzymuje powiat, w którym wskaźnik dochodów podatkowych²¹ na jednego mieszkańca w powiecie, zwany dalej

²¹ Przez dochody podatkowe rozumie się łączne dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku PIT & CIT.

"wskaźnikiem P", jest mniejszy niż wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich powiatów, zwany dalej "wskaźnikiem Pp"; przy czym:

- a) wskaźnik P oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych powiatu, uzyskanych w roku poprzedzającym rok bazowy, przez liczbę mieszkańców powiatu;
 - b) wskaźnik Pp oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich powiatów, uzyskanych w roku poprzedzającym rok bazowy, przez liczbę mieszkańców kraju;
 - c) wysokość należnej powiatowi kwoty podstawowej ustala się mnożąc liczbę stanowiącą 90 % różnicy między wskaźnikiem Pp a wskaźnikiem P przez liczbę mieszkańców danego powiatu;
- 2) Kwotę uzupełniającą otrzymuje powiat, w którym wskaźnik bezrobocia w powiecie, obliczony jako iloraz stopy bezrobocia w powiecie i stopy bezrobocia w kraju, zwany dalej "wskaźnikiem B", jest wyższy od 1,10, przy czym wysokość należnej powiatowi kwoty uzupełniającej oblicza się:
- a) dla powiatów, w których wskaźnik B jest nie większy niż 1,25 - mnożąc różnicę między wskaźnikiem B a liczbą 1,10 przez liczbę stanowiącą 10 % wskaźnika Pp i przez liczbę mieszkańców tego powiatu;
 - b) dla powiatów, w których wskaźnik B jest większy niż 1,25 i nie większy niż 1,40 - mnożąc różnicę między wskaźnikiem B a liczbą 1,25 przez liczbę stanowiącą 25 % wskaźnika Pp, powiększoną o 1,50 % wskaźnika Pp, i przez liczbę mieszkańców tego powiatu;
 - c) dla powiatów, w których wskaźnik B jest większy niż 1,40 - mnożąc różnicę między wskaźnikiem B a liczbą 1,40 przez liczbę stanowiącą 40 % wskaźnika Pp, powiększoną o 5,25 % wskaźnika Pp, i przez liczbę mieszkańców tego powiatu.

Część równoważąca

Szczegółowa analiza została przedstawiona w Rozdziale IV poniżej (część ta stanowi formę redystrybucji udziału w dochodzie z podatku PIT & CIT od powiatów, w których przychód ten - ustalony według określonego przelicznika - przekracza pewną wartość, do powiatów, w których przychód ten wartości takiej nie przekracza).

Część oświatowa

Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania dzieli część oświatową subwencji ogólnej między poszczególne JST (po odliczeniu pewnej kwoty rezerwy), biorąc pod

uwagę zakres realizowanych przez te jednostki zadań oświatowych, z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi.

4.3 Subwencja ogólna dla województw

Subwencja ogólna dla województw składa się z części wyrównawczej, regionalnej i oświatowej.

Część wyrównawcza

Część wyrównawczą subwencji ogólnej dla województw stanowi suma kwoty podstawowej oraz kwoty uzupełniającej, przydzielanej zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) kwotę podstawową otrzymuje województwo, w którym wskaźnik dochodów podatkowych²² na jednego mieszkańca w województwie, zwany dalej "wskaźnikiem W", jest mniejszy niż wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich województw, zwany dalej "wskaźnikiem Ww", przy czym:
 - a) wskaźnik W oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych województwa, uzyskanych w roku poprzedzającym rok bazowy, przez liczbę mieszkańców województwa;
 - b) wskaźnik Ww oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich województw, uzyskanych w roku poprzedzającym rok bazowy, przez liczbę mieszkańców kraju;
 - c) wysokość należnej województwu kwoty podstawowej ustala się mnożąc liczbę stanowiącą 72 % różnicy między wskaźnikiem Ww a wskaźnikiem W przez liczbę mieszkańców województwa;
- 2) kwotę uzupełniającą otrzymuje województwo, w którym liczba mieszkańców nie przekracza 3 milionów, przy czym wysokość kwoty uzupełniającej należnej województwu oblicza się mnożąc liczbę stanowiącą 9 % wskaźnika Ww przez przeliczeniową liczbę mieszkańców, ustaloną dla województw o liczbie mieszkańców:
 - a) nie większej niż 2 miliony - jako sumę 2 milionów mieszkańców i 50 % liczby mieszkańców powyżej 1 miliona;
 - b) większej niż 2 miliony, ale nie większej niż 2,5 miliona - jako sumę 2,5 miliona mieszkańców i 50 % liczby mieszkańców powyżej 2 milionów;
 - c) większej niż 2,5 miliona, ale nie większej niż 3 miliony - jako sumę 2,75 miliona mieszkańców i 50 % liczby mieszkańców ponad 2,5 miliona.

²² Przez dochody podatkowe, o których mowa w ust. 2, rozumie się łączne dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku PIT & CIT

Część regionalna

Szczegółowa analiza została przedstawiona w Rozdziale IV poniżej (część ta stanowi formę redystrybucji udziału w dochodzie z podatku PIT & CIT od województw, w których przychód ten - ustalony według określonego przelicznika - przekracza pewną wartość, do województw, w których przychód ten wartości takiej nie przekracza).

Część oświatowa

Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania dzieli część oświatową subwencji ogólnej między poszczególne JST (po odliczeniu pewnej kwoty rezerwy), biorąc pod uwagę zakres realizowanych przez te jednostki zadań oświatowych, z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi.

5. Dotacje celowe z budżetu państwa

Dochodami JST mogą być dotacje celowe z budżetu państwa na:

- 1) zadania z zakresu administracji rządowej oraz na inne zadania zlecone ustawami²³;
- 2) zadania realizowane przez JST na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej;
- 3) finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych, w szczególności:
 - b) z zakresu zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych (do wysokości 50 % planowanych wydatków JST na realizację danego zadania);
 - c) związanych z inicjatywami wspierania edukacji na obszarach wiejskich, w tym na stypendia i pomoc materialną dla młodzieży wiejskiej;
 - d) związanych z wdrażaniem reformy systemu oświaty, wyrównywaniem szans edukacyjnych oraz zapewnianiem kształcenia praktycznego;
 - e) realizowanych w celu zagospodarowania nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej i przekazanych jednostce samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej (Dz. U. Nr 79, poz. 363, z późn. zm.⁴⁾);

²³ JST wykonująca zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami otrzymuje z budżetu państwa dotacje celowe w wysokości zapewniającej realizację tych zadań.

- f) o których mowa w odrębnych przepisach - na zasadach w nich określonych.
- 4) na dofinansowanie zadań własnych objętych kontraktem wojewódzkim, o którym mowa w przepisach o rozwoju regionalnym;
- 5) realizację zadań wynikających z umów międzynarodowych;
- 6) na realizację zadań straży i inspekcji, o których mowa w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.
- 7) na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury, w szczególności na dofinansowanie programów realizowanych przez instytucje filmowe i instytucje kultury, przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego w dniu 1 stycznia 1999 roku;
- 8) usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi i osuwisk ziemnych oraz skutków innych klęsk żywiołowych;

III. Wydatki budżetu JST

1. Zakres wydatków

Wydatki budżetów JST są przeznaczone na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach, w szczególności na:

- 1) zadania własne JST;
- 2) zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone JST ustawami;
- 3) zadania przejęte przez JST do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- 4) zadania realizowane wspólnie z innymi JST;
- 5) pomoc rzeczową lub finansową dla innych JST, określoną przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego odrębną uchwałą.

2. Wydatki na dotacje przedmiotowe

Z budżetu JST mogą być udzielane dotacje przedmiotowe dla:

- 1) ZB i GPJB kalkulowane według stawek jednostkowych;
- 2) innych podmiotów, o ile tak stanowią odrębne przepisy (podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku mogą otrzymywać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dotacje na cele publiczne związane z realizacją zadań tej jednostki).

Zlecenie zadania i udzielenie dotacji następuje zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a jeżeli dotyczy ono innych zadań niż określone w tej ustawie - na podstawie umowy jednostki samorządu terytorialnego z właściwym podmiotem.

ROZDZIAŁ V

PODZIAŁ DOCHODÓW Z CEŁ I PODATKÓW POMIĘDZY BUDŻET PAŃSTWA I BUDŻET JST

I. Konstytucyjne zasady

Zgodnie z Konstytucją RP:

- 1) JST zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań;
- 2) JST mają prawo ustalania wysokości podatków i opłat lokalnych w zakresie określonym w ustawie.

II. Podatki dochodowe (PIT & CIT)

1. Proporcje udziału JST we wpływach z podatku PIT & CIT

Udział gminy

Wysokość udziału we wpływach z podatku CIT, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy, wynosi 6,71 %.

Wysokość udziału we wpływach z podatku PIT od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy wynosi 39,34 %, przy czym:

- 1) udział gmin zmniejsza się o liczbę punktów procentowych odpowiadających iloczynowi 3,81 punktu procentowego i wskaźnika obliczonego łącznie dla całego kraju, według zasad określonych w punkcie poniżej;
- 2) wskaźnik powyższy ustala się dzieląc liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 roku do domów pomocy społecznej, według stanu na dzień 30 czerwca roku bazowego, przez liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 roku (według stanu na dzień 31 grudnia 2003 roku);
- 3) kwotę udziału gminy we wpływach z podatku PIT ustala się mnożąc ogólną kwotę wpływów z tego podatku przez 0,3934 i wskaźnik równy udziałowi należnego w roku poprzedzającym rok bazowy podatku dochodowego PIT zamieszkałych na obszarze gminy, w ogólnej kwocie należnego podatku w tym samym roku (wskaźniki powyższe ustala się na podstawie danych zawartych w złożonych zeznaniach podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu oraz rocznym obliczeniu podatku dokonany przez płatników, według stanu na dzień 15 września roku bazowego).

Udział powiatu

Wysokość udziału we wpływach z podatku CIT, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze powiatu, wynosi 1,40 %.

Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze powiatu wynosi 10,25 %, przy czym:

- 1) kwotę udziału powiatu we wpływach z podatku PIT ustala się mnożąc ogólną kwotę wpływów z tego podatku przez 0,1025 i wskaźnik równy udziałowi należnego w roku poprzedzającym rok bazowy podatku PIT zamieszkałych na obszarze powiatu, w ogólnej kwocie należnego podatku w tym samym roku;
- 2) wskaźniki, o których mowa powyżej, ustala się na podstawie danych zawartych w złożonych zeznaniach podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu oraz rocznym obliczeniu podatku dokonany przez płatników, według stanu na dzień 15 września roku bazowego.

Udział województwa

Wysokość udziału we wpływach z podatku CIT od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze województwa, wynosi 14,0 %.

Wysokość udziału we wpływach z podatku PIT od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze województwa wynosi 1,60 %, przy czym:

- 1) kwotę udziału województwa we wpływach z podatku PIT ustala się mnożąc ogólną kwotę wpływów z tego podatku przez 0,0160 i wskaźnik równy udziałowi należnego w roku poprzedzającym rok bazowy podatku PIT zamieszkałych na obszarze województwa, w ogólnej kwocie należnego podatku w tym samym roku;
- 2) wskaźniki, o których mowa powyżej, ustala się na podstawie danych zawartych w złożonych zeznaniach podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu oraz rocznym obliczeniu podatku dokonany przez płatników, według stanu na dzień 15 września roku bazowego.

Podsumowanie podziału dochodów (w %) pomiędzy JST i budżet państwa zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Powiat	Gmina	Powiat	Województwo	Budżet Państwa
CIT	6,71	1,40	14,00	77,89
PIT	39,34	10,25	1,60	48,81

2.Redystrybucja udziału we wpływach z podatku CIT & PIT pomiędzy JST

Część równoważąca rozdysponowywana pomiędzy gminami

Gminy, w których wskaźnik G jest większy niż 150 % wskaźnika Gg, dokonują wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla

gmin, przy czym kwotę rocznej wpłaty oblicza się mnożąc liczbę mieszkańców gminy przez kwotę wynoszącą:

- 1) 20 % nadwyżki wskaźnika G ponad 150 % wskaźnika Gg - dla gmin, w których wskaźnik G jest nie większy niż 200 % wskaźnika Gg;
- 2) 10 % wskaźnika Gg, powiększoną o 25 % nadwyżki wskaźnika G ponad 200 % wskaźnika Gg - dla gmin, w których wskaźnik G jest większy niż 200 % i nie większy niż 300 % wskaźnika Gg;
- 3) 35 % wskaźnika Gg, powiększoną o 30 % nadwyżki wskaźnika G ponad 300 % wskaźnika Gg - dla gmin, w których wskaźnik G jest większy niż 300 % wskaźnika Gg.

Część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin ustala się w wysokości stanowiącej sumę łącznej kwoty powyższych wpłat oraz łącznej kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej, której nie wypłacono gminom, w których wskaźnik Gw jest wyższy od 150 % wskaźnika Gg, i dzieli się między gminy w sposób określony poniżej:

- 1) 50 % - rozdzielane jest w określony sposób między gminy o statusie miasta, zwane dalej "gminami miejskimi", w których wydatki na dodatki mieszkaniowe, wykonane w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, były wyższe od 80 % średnich wydatków na dodatki mieszkaniowe wszystkich gmin miejskich, wykonanych w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin;
- 2) 25 % - rozdzielane jest w określony sposób między gminy, na terenie których znajdują się wyłącznie wsie, zwane dalej "gminami wiejskimi" i gminy, na terenie których jedna z miejscowości posiada status miasta, zwane dalej "gminami miejsko-wiejskimi", w których wydatki na dodatki mieszkaniowe, wykonane w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, były wyższe od 90 % średnich wydatków na dodatki mieszkaniowe wszystkich gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, wykonanych w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin;
- 3) 25 % - rozdzielane jest w określony sposób między gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie, w których suma dochodów za rok poprzedzający rok bazowy z tytułu udziału we wpływach z podatku PIT oraz dochodów z podatku rolnego i z podatku leśnego, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, jest niższa od 80 % średnich dochodów z tych samych tytułów za rok poprzedzający rok bazowy we wszystkich gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin.

Część równoważąca rozdysponowywana pomiędzy powiatami

Powiaty, w których wskaźnik P jest większy niż 110 % wskaźnika Pp, dokonują wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla

powiatów, przy czym kwotę rocznej wpłaty oblicza się mnożąc liczbę mieszkańców powiatu przez kwotę wynoszącą:

- 1) 80 % nadwyżki wskaźnika P ponad 110 % wskaźnika Pp - dla powiatów, w których wskaźnik P jest nie większy niż 120 % wskaźnika Pp;
- 2) 8 % wskaźnika Pp, powiększoną o 95 % nadwyżki wskaźnika P ponad 120 % wskaźnika Pp - dla powiatów, w których wskaźnik P jest większy niż 120 % i nie większy niż 125 % wskaźnika Pp;
- 3) 12,75 % wskaźnika Pp, powiększoną o 98 % nadwyżki wskaźnika P ponad 125 % wskaźnika Pp - dla powiatów, w których wskaźnik P jest większy niż 125 % wskaźnika Pp.

Część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów ustala się w wysokości stanowiącej sumę łącznej kwoty powyższych i dzieli się między powiaty w sposób określony poniżej:

- 1) 9 % - rozdzielane jest w określony sposób, z uwzględnieniem wydatków na rodziny zastępcze, wykonanych w roku poprzedzającym rok bazowy, między powiaty, które w roku poprzedzającym rok bazowy nie były objęte obowiązkiem dokonywania wpłat do budżetu państwa z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów, lub dla których taka wpłata była ustalona w kwocie niższej od 1.000.000 zł;
- 2) 7 % - rozdzielane jest w określony sposób między powiaty wskazane przez ministra właściwego do spraw pracy, w których w roku budżetowym nie działa powiatowy urząd pracy, a zadania tej jednostki są realizowane przez inny powiat;
- 3) 30 % - rozdzielane jest w określony sposób między powiaty, w których długość dróg powiatowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca powiatu jest wyższa od średniej długości dróg powiatowych w kraju w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju;
- 4) 30 % - rozdzielane jest w określony sposób między miasta na prawach powiatu, w zależności od długości dróg wojewódzkich i krajowych znajdujących się w granicach miast na prawach powiatu;
- 5) 24 % - rozdzielanej jest w określony sposób między powiaty, w których kwota planowanych dochodów powiatu na rok budżetowy jest niższa od kwoty planowanych dochodów powiatu w roku bazowym.

Część regionalna rozdysponowywana pomiędzy województwami

Województwa, w których wskaźnik W jest większy od 110 % wskaźnika Ww, dokonują wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej dla województw, przy czym kwotę rocznej wpłaty oblicza się mnożąc liczbę mieszkańców województwa przez kwotę wynoszącą:

- 1) 80 % nadwyżki wskaźnika W ponad 110 % wskaźnika Ww - dla województw, w których wskaźnik W jest nie większy niż 170 % wskaźnika Ww;
- 2) 48 % wskaźnika Ww, powiększoną o 95 % nadwyżki wskaźnika W ponad 170 % wskaźnika Ww - dla województw, w których wskaźnik W jest większy niż 170 % wskaźnika Ww.

Część regionalną subwencji ogólnej dla województw ustala się w wysokości stanowiącej sumę łącznej kwoty powyższych i dzieli się między województwa w sposób określony poniżej:

- 1) kwotę stanowiącą 20 % części regionalnej dzieli się w określony sposób między województwa, w których stopa bezrobocia jest wyższa niż 110 % średniej stopy bezrobocia w kraju;
- 2) kwotę stanowiącą 40 % części regionalnej dzieli się w określony sposób między województwa, w których powierzchnia dróg wojewódzkich, w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa, jest wyższa od powierzchni dróg wojewódzkich w kraju, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju;
- 3) kwotę stanowiącą 15 % części regionalnej dzieli się w określony sposób między województwa z uwzględnieniem wydatków bieżących na regionalne kolejowe przewozy pasażerskie, wykonanych w roku poprzedzającym rok bazowy;
- 4) kwotę stanowiącą 15 % części regionalnej dzieli się w określony sposób między województwa, w których kwota planowanych dochodów na rok budżetowy z tytułu części wyrównawczej i kwot wchodzących w skład części regionalnej subwencji ogólnej, o których mowa w ust. 2, 4, 6 i 10, pomniejszona o planowaną wpłatę do budżetu państwa, jest niższa od kwoty planowanych na rok bazowy dochodów z tytułu części wyrównawczej i regionalnej subwencji ogólnej, pomniejszonych o planowaną wpłatę do budżetu państwa.

III. Pozostałe podatki i cła

Rodzaj podatku	Gmina	Powiat	Województwo	Budżet Państwa
Podatek VAT ²⁴	-	-	-	+
Podatek akcyzowy	-	-	-	+
Podatek CIT	6,71 %	1,40%	14,00%	77,89%
Podatek PIT	39,34%	10,25%	1,60%	48,81%
Podatek PIT w formie ryczałtu	+	-	-	-
Podatki lokalne (od nieruchomości, od środków transportowych, od	+	-	-	-

²⁴ Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług

posiadania psów)				
Podatek rolny	+	-	-	-
Podatek leśny	+	-	-	-
Podatek od spadków i darowizn	+	-	-	-
Podatek od czynności cywilnoprawnych	+	-	-	-
Opłata skarbową	+	-	-	-
Opłaty lokalne (targowa, miejscowa, uzdrowiskowa)	+	-	-	-
Cła	-	-	-	+